

**bijlage
jaarverslag 2022**

Collectie

Het verzamelbeleid van Paleis Het Loo richt zich op de geschiedenis van het Huis van Oranje-Nassau. De omvangrijke collectie bestaat zowel uit eigen (rijks)collectie als permanente bruiklenen van onder meer de verschillende deelcollecties van de Koninklijke Verzamelingen, de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, de Stichting tot Instandhouding van het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden, andere musea en particulieren. Aankopen konden wij in 2022 financieren dankzij genereuze bijdragen van het dr. H.O.C.R. Ruding Fonds, het dr. A.J. Bemolt van Loghum Slaterus Fonds, het Fonds mevrouw P.I.A.M. Eijkman-de Nerée tot Babberich, het dr. Tom Landheer Fonds en het Fonds Voluntariaat Paleis Het Loo.

Voor lopende en nieuw opgestarte restauratietrajecten mochten wij dit verslagjaar rekenen op financiële steun van het Ars Donandi + Sophie Booy barones van Randwijck fonds, Stichting Koninklijk Apeldoorn, Stichting Bredius, Stichting Dorodarte en diverse particulieren. Met name mevrouw C.M. de Baat uit Berkel en Rodenrijs zijn wij bijzonder dankbaar voor haar genereuze bijdragen aan verschillende restauratieprojecten.

In 2015 startten wij een selectietraject voor het ontzamen van collectiestukken die niet binnen het verzamelbeleid van Paleis Het Loo passen. In 2022 lag de focus qua collectievorming en -verbetering echter op de voorbereidingen rond de nieuwe museale inrichting die vanaf het voorjaar van 2023 toegankelijk is voor het publiek. In dat kader werden diverse nieuwe bruikleendossiers opgestart voor essentiële aanvullingen op de collectie, die in 2023 gepresenteerd zullen worden. Slechts een enkel langdurig bruikleen werd beëindigd en er werden geen nieuwe LAMO-dossiers opgestart.

Schenkeningen

Archief

1970-1980

Werkarchief met betrekking tot de verbouwing van Paleis Het Loo in de jaren 1970-1980, waarbij mevrouw Kranenburg namens Architectenbureau Van Asbeck archiefonderzoek deed naar de geschiedenis van Paleis Het Loo.

Herkomst: Nalatenschap mevrouw A.C. Kranenburg-Vos (1944-2022).

Schenking: Erven mevrouw A.C. Kranenburg-Vos, verworven door bemiddeling van drs. A.-D. Renting, Apeldoorn. Voorlopig in bulk geregistreerd onder binnenkomstnummer: BN2022-12.

Bibliotheek

1898

Boek, **Het stamhuis der Oranjes : een lauwerkrans, Koningin Wilhelmina gevlochten.**

Auteur: J.W. van Straaten; **Uitgever:** A. Berends; papier, drukinkt; 72 p; 19,5 x 13,5 x 0,5 cm.

Boek, **Het Princenboekse : koningin Wilhelmina, de dochter der Oranjes.**

Auteur: J. Postmus; **Uitgever:** A. Berends; **Drukker:** L. van Nifterik Hz; papier, drukinkt; 112 p.; 19,5 x 13,5 x 0,6 cm.

Boek, **Van de wieg tot den troon : schetsen uit het leven van Koningin Wilhelmina.**

Auteur: A. van Hulshorst; **Uitgever:** A. Berends; papier, drukinkt; 72 p; 19,5 x 13,5 x 0,5 cm.

Herkomst: Collectie mevrouw C.M. de Baat, Berkel en Rodenrijs. **Schenking:** mevrouw C.M. de Baat, Berkel en Rodenrijs. Inventarisnummers: BIB3846 t/m BIB3848.

1974

Televisiegids, **Set van 50 exemplaren AVRObode voor Radio en Televisie, jaargang 1974.**

Papier, drukinkt; 35 x 26,5 cm. Deze serie is opgenomen in de museale inrichting van de Ontvangkamer van prins Bernhard (ruimte 218) in het westelijk Binnenpaviljoen van Paleis Het Loo. **Schenking:** de heer O.W. Meijer, Amersfoort. Inventarisnummer: TEN711.

Eretekens

1966

Penning, **Huwelijk van prinses Beatrix en prins Claus, geslagen voor de Lionsclub**

Dordrecht t.b.v. lichamelijk gehandicapte kinderen in Dordrecht en omgeving, 1966.

Modelleur: M. Kutterink; brons; Ø 32,5 mm, 14,89 gram. **Schenking:** Drs. C.J. van der Sluijs, Sliedrecht. Inventarisnummer: RL42729.

2003

Draagpenning, **Draagpenning op de Geboorte van prinses Amalia, 2003.**

Modelleur: Jimenez; zilver, katoen; Ø 35,1 mm, 15,02 gram. **Schenking:** Drs. C.J. van der Sluijs, Sliedrecht. Inventarisnummer: RL42730.

Fotografie

1896-1904

Foto, **Portret van Emanuel Reeser (1827-1904)**. **Fotograaf:** J.J. de Haan; daglichtcollodiumzilverdruk, goudgetoond; fotopapier, karton; blad: 16,7 x 10,7 cm, voorstelling: 14,2 x 10 cm.

Foto, **Portret van Emanuel Reeser en zijn echtgenote**. **Fotograaf:** onbekend; daglichtcollodiumzilverdruk; fotopapier, karton; blad: 8,8 x 8,2 cm, voorstelling: 7,8 x 7,7 cm. **Herkomst:** Emanuel Reeser (1827-1904); via vererving uit familiebezit; mevrouw J. Reeser, Bergen (NH), tot 2022. **Schenking:** mevrouw J. Reeser, Bergen (NH). Inventarisnummers: RL42899 en RL42900.

1914-1940

Verzameling van 215 foto's en prentbriefkaarten van officiële bezoeken, werkzaamheden van de Chef Chauffeur, privé-foto's en prentbriefkaarten gemaakt en verzameld tijdens dienstreizen. Afkomstig uit het bezit van Henri W.J. de Blik, Chef Chauffeur van koningin Wilhelmina. Het archiefmateriaal dat ook tot deze schenking behoort is voorlopig als bulk geregistreerd onder binnenkomstnummer BN2019-11. **Herkomst:** Henri W.J. de Blik, Apeldoorn, ca. 1914 – [onbekend]; door H.A. van Telgen aangetroffen in de woning aan de Deventerstraat 45 te Apeldoorn, het voormalige woonhuis van H.W.J. de Blik; de heer H.A. van Telgen, Apeldoorn, tot 2019. **Schenking:** Familie van Telgen, Apeldoorn. Inventarisnummers: RL42734 t/m RL42893.

1930-1940

Verzameling van 106 foto's, prentbriefkaarten en één fotoalbum met afbeeldingen van de Koninklijke Familie uit de periode van 1930 tot 1940. **Fotograaf:** Fotostudio Warburg, Den Haag; fotopapier, karton; diverse technieken. **Herkomst:** Fotostudio Warburg, Den Haag; via vererving uit familiebezit; de heer W.J. Warburg, tot 2022. **Schenking:** Erven W.J. Warburg, Wassenaar. Verworven door bemiddeling van de heer F. de Meij, executeur-testamentair. Inventarisnummers: RL42911 t/m RL42987.

1940-1945

Verzameling van 25 foto's en prentbriefkaarten met afbeeldingen van de Koninklijke Familie uit de periode van 1940 tot 1945. De foto's tonen leden van de koninklijke familie in Canada gedurende de Tweede Wereldoorlog, familiebeelden en beelden van diverse activiteiten na de bevrijding door Z.K.H. prins Bernard. Afkomstig van Fotopersbureau ANEFO en National Film Board, Ottawa; fotopapier, karton; diverse technieken. **Herkomst:** Frits Thors (1909-2014), Hilversum; via vererving aan mevrouw K. Versluis-Thors; door mevrouw K. Versluis-Thors in 2020 geschonken aan het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, Hilversum. **Schenking:** Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, Hilversum. Inventarisnummers: RL42704 t/m RL42728.

Kunstnijverheid

1815

Kop, **Kop beschilderd met portret van Koning Willem I**. **Fabrikant:** onbekend; Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; 6,5 x 9,9 x 7,7 cm.

Schotel, **Schotel met het wapen van Oranje-Nassau**. **Fabrikant:** onbekend; Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; Ø 12,7 x 3 cm.

Kop, **Kop beschilderd met portret van Wilhelmina van Pruisen, echtgenote van Willem I**.

Fabrikant: onbekend; Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; 6,5 x 9,5 x 7,5 cm.

Schotel, **Schotel met het wapen van Oranje-Nassau**. **Fabrikant:** onbekend; Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; Ø 12,5 x 3 cm.

Kop, **Kop beschilderd met portret van Prins Willem Frederik**, de latere koning Willem II.

Fabrikant: onbekend; Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; 6,5 x 9,9 x 7,7 cm; signatuur: onderzijde in rode verf :: ABik :

Schotel, **Schotel met het wapen van Oranje-Nassau**. **Fabrikant:** onbekend;

Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; Ø 12,7 x 3 cm.

Kop, **Kop beschilderd met portret van veldmaarschalk Wellington**. **Fabrikant:** onbekend;

Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; 6,5 x 9,9 x 7,6 cm.

Schotel, **Schotel met voorstelling van militaire trofeeën**. **Fabrikant:** onbekend;

Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; Ø 12,7 x 3 cm.

Kop, **Kop beschilderd met portret van Tsaar Alexander I van Rusland**. **Fabrikant:** onbekend;

Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; 6,5 x 9,9 x 7,6 cm; signatuur: onderzijde in gouden verf : ABik/Amsterdam/fec*.

Schotel, **Schotel met voorstelling van militaire trofeeën**. **Fabrikant:** onbekend;

Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; Ø 12,7 x 3 cm.

Kop, **Kop beschilderd met portret van Keizer Frans I van Oostenrijk**. **Fabrikant:** onbekend;

Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; 6,5 x 9,9 x 7,6 cm.

Schotel, **Schotel met voorstelling van militaire trofeeën**. **Fabrikant:** onbekend;

Porseleinschilder: Adrianes Johannes Bik (1790-1872); porselein, verf; Ø 12,7 x 3 cm.

Herkomst: Kunsthandel Jansens de Vroom, Voorschoten, 1981; de heer A.M. Overvliet, Leidschendam, 1981-2022. **Schenking:** de heer A.M. Overvliet, Leidschendam.

Inventarisnummers: RL42906-1a t/m RL42906-6b.

Oranjesouvenirs

1948

Bord, **Wandbord ter gelegenheid van het vijftigjarig regeringsjubileum van Wilhelmina, koningin der Nederlanden (1880-1962)**. **Fabrikant:** Plateelbakkerij Zuid-Holland N.V. (1898-1964); aardewerk, glazuur, verf, metaal; Ø 22,9 x 2,6 cm. **Herkomst:** Familie Kalmeijer-van Niekerk; via vererving, familiebezit. **Schenking:** mevrouw B. Kalmeijer, Den Haag. Inventarisnummer: RL42702.

1984

Beker, **Herinneringsbeker ter gelegenheid van de 75ste verjaardag van koningin Juliana in 1984**. **Fabrikant:** Plateelbakkerij Flora; keramiek, glazuur, verf; 10 x Ø 7,5 cm. **Herkomst:** Collectie mevrouw C.M. de Baat, Berkel en Rodenrijs. **Schenking:** mevrouw C.M. de Baat, Berkel en Rodenrijs. Inventarisnummer: RL42908.

2003

Beker, **Beker ter gelegenheid van de geboorte van prinses Catharina-Amalia (2003).**

Fabrikant: Doorn; aardewerk; 7,7 x 9,5 x Ø 7,2 cm. **Herkomst:** Collectie mevrouw C.M. de Baat, Berkel en Rodenrijs. **Schenking:** mevrouw C.M. de Baat, Berkel en Rodenrijs. Inventarisnummer: RL42901.

2013

Bord, **Herinneringsbord ter gelegenheid van abdicatie koningin Beatrix in 2013.**

Fabrikant: De Porceleyne Fles; aardewerk, verf; handbeschilderd; Ø 24 cm.

Herkomst: Collectie mevrouw C.M. de Baat, Berkel en Rodenrijs.

Schenking: mevrouw C.M. de Baat, Berkel en Rodenrijs. Inventarisnummer: RL42907.

Schilderijen

1631

Schilderij, **Frederik en Elisabeth van Bohemen deelnemend aan de jacht.**

Schilder: toegeschreven aan Palamedes Palamedesz. (I); olieverf, hout, pâte; drager: 45,6 × 93,8 × 2,5 cm, dagmaat: 44,5 × 92,5 cm, lijst: 65,5 × 114 × 8,7 cm. **Herkomst:** [onbekend]; Brian Koetser, Londen (UK), Apollo, november 1963, p. 400; particuliere collectie Sidney Davis, Hove, Sussex (UK), 1967; veiling Bonhams, Londen (UK), 12 juni 2006, sale 14314, nr. 19; particuliere collectie, Den Haag, 2006-2022. **Schenking:** de heer R. Vellekoop, Den Haag. Inventarisnummer: RL42732.

Bruiklenen

Eretekens

1938

Plaquette, **Geboorte van Prinses Beatrix**, 1938. Modelleur: Johannes Cornelis Wienecke (1872-1945); **fabrikant:** Gerritsen & Van Kempen N.V.; brons; Ø 69,5 mm, 124,39 gram.

Herkomst: schenking drs. G.J. van der Meer Mohr, Den Haag, aan de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, 2022. **Bruikleen:** Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau. Inventarisnummer: A9502.

Kunstnijverheid

1923 - voor 1945

Tegel, **Cloisonné tegel ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina in 1923**. **Ontwerper:** E.L.F. (Lambert) Bodart (1872-1945);

Fabrikant: De Porceleyne Fles; aardewerk, verf, glazuur; 11,8 x 11,8 x 1 cm.

Tegel, **Cloisonné tegel met het wapen van Nederland**.

Fabrikant: De Porceleyne Fles; aardewerk, verf, glazuur; 11,8 x 11,8 x 1,1 cm.

Tegel, **Cloisonné tegel met het wapen van Gelderland**.

Fabrikant: De Porceleyne Fles; aardewerk, verf, glazuur; 12 x 12 x 1 cm.

Tegel, **Cloisonné tegel ter gelegenheid van het zilveren huwelijk van koningin Wilhelmina en prins Hendrik, 7 februari 1901-1926**. **Ontwerper:** E.L.F. (Lambert) Bodart (1872-1945);

Fabrikant: De Porceleyne Fles; aardewerk, verf, glazuur; 11,5 x 11,5 x 1,2 cm.

Tegel, **Cloisonné tegel met een pauw op een muur**. **Ontwerper:** E.L.F. (Lambert) Bodart (1872-1945). **Fabrikant:** De Porceleyne Fles; aardewerk, verf, glazuur; 11,3 x 11,3 x 1,2 cm. **Bruikleen:** Collectie mevrouw C.M. de Baat, Berkel en Rodenrijs. Inventarisnummers: X20220009 t/m X20220013.

Aankopen

Eretekens

1891-1898

Versiersel, **Beloningspenning van Koningin Wilhelmina, Nederland, goud, versiersel**.

Ontwerper: Bart van Hove (1850-1914); stempelsnijder: Johan Philip Matthias Menger (1845-1912); stempelsnijder: Willem Jacobus Schammer (1849-1893); **fabrikant:** 's Rijks Munt; goud; Ø 44,7 mm, 62,18 gram. **Herkomst:** Collectie gebroeders Verschoor, Strijen, tot 2022.

Aankoop: Münzenhandlung Fritz Rudolf Künker, Osnabrück (DE), veiling 373, 26-27 september 2022, nr. 1172. Verworven met steun van het dr. A.J. Bemolt van Loghum Slaterus Fonds. Inventarisnummer: RL42909.

1910

Versiersel, **Beloningspenning horende bij de Prix de Rome, Nederland, goud, versiersel**.

Verleend aan: Frans Hogerwaard (1882-1921). **Ontwerper:** Johannes Cornelis Wienecke (1872-1945); **fabrikant:** 's Rijks Munt; goud; Ø 50,9 mm, 84,45 gram. **Herkomst:** Collectie gebroeders Verschoor, Strijen, tot 2022. **Aankoop:** Münzenhandlung Fritz Rudolf Künker, Osnabrück (DE), veiling 373, 26-27 september 2022, nr. 1174. Verworven met steun van het dr. A.J. Bemolt van Loghum Slaterus Fonds. Inventarisnummer: RL42910.

Fotografie

1929

Ingelijste foto, **Portret van Emma, koningin der Nederlanden (1893-1934)**, gemaakt ter gelegenheid van haar 50-jarige residentie in Nederland (1879-1929). **Fotograaf:** Franz Ziegler (1893-1939); handgekleurde ontwikkelgelatinezilverdruk; fotopapier, karton, potlood, waterverf, krijt, hout, glas, zijde; foto: 22,5 x 16,5 cm lijst: 37,3 x 30,5 cm. Met signatuur, rechtsonder in potlood: Ziegler. **Aankoop:** Dialogue Vintage Photography, Amsterdam, 17 september 2022. Verworven met steun van Fonds Voluntariaat Paleis Het Loo. Inventarisnummer: RL42895.

Kunstnijverheid

1818

Buste, **Portret van Willem I, koning der Nederlanden (1792-1849)**. **Beeldhouwer:** Louis Royer (1793-1868); gips, verf; 75,5 x 47,3 x 31 cm, 128 kg. **Herkomst:** Collectie Constantinus Emilius Gosuinus Ghislenus de Bors d'Overen, Burgemeester van Mechelen; veiling Rue des Vaches, Mechelen (BE), 29 januari 1852; [onbekend]; veiling Galerie Moderne, Elsene (BE), april 2006; particuliere collectie Leuven (BE), 2006-2015; particuliere collectie Antwerpen (BE), 2015-2022. **Aankoop:** AAG Auctioneers, Amsterdam, veiling 'Old Masters to Modernists', 4 juli 2022, nr. 224. Verworven met steun van het Fonds mevrouw P.I.A.M. Eijkman-de Nerée tot Babberich. **Inventarisnummer:** RL42733.

Circa 1835

Glas, **Bekerglas met portretbuste van prins Willem Frederik (1792-1849) van Oranje-Nassau, latere koning Willem II**. **Fabrikant:** Cristallerie de Vonêche; glas met ingesmolten keramisch reliëf (sulphide); 9,8 x Ø 8,2 cm. **Aankoop:** Dr. Jürgen Fischer Heilbronner Auktionshaus GmbH & Co. KG, Heilbron (DE), veiling Europäisches Glas & Studioglas 290-II, 19 maart 2022, nr. 715. Verworven met steun van het Fonds Voluntariaat Paleis Het Loo. Inventarisnummer: RL42731.

Schilderijen

Circa 1765

Schilderij, **Prins Willem V en de Hertog van Brunswijk verlaten het stadhouderlijk kwartier**. **Schilder:** Tethart Philipp Christian Haag (1737-1812); olieverf, hout; schilderij: 49,8 x 66,4 cm, lijst: 70 x 87 x 9 cm. **Herkomst:** Collectie prethandelaar Jacob Vaz Dias (1899-1943), Amsterdam; veiling Darell H. Brown et al., Christie's Londen (UK), 23 mei 1924 (LUGT 86937), anoniem gedeelte, nr. 64 ('P.C. LA FARGUE. A VIEW OF THE HAGUE, with Prince William V, leaving the Mauritshuis. 19½ in. by 25 in. [49,5 x 64,3 cm]'); verkocht voor 63 guinees aan Gooden & Fox; kunsthandel Gooden & Fox, Londen (UK); Collectie Major Franck Adolphe Benedict (later Francis Benedict Hyam) (Frank) Goldsmith (1878-1967), Londen (UK)/Parijs (FR), ca. 1930; veiling Sotheby's Amsterdam, 22 mei 1989, nr. 17, met afb. in kleur (als P.C. la Fargue; verkocht voor f 97.750 incl.); Particuliere collectie, Zwitserland; veiling Koller, Zürich (CH), 16 maart 2005, nr. 3100, met afb. in kleur (als T.P.C. Haag; richtprijs 60.000-90.000 frank); kunsthandel Michel Segoura, Parijs (FR); La Maison du Lac, particuliere collectie, Founex (Vaud, FR); hun veiling 'Au bord du Lac. An Interior by François-Joseph Graf', Christie's Londen (UK), 26 januari 2022, nr. 151, met afb. in kleur (als P.C. la Fargue); verkocht voor £ 50.000 excl. aan kunsthandel Simonis & Buunk, Ede, 2022; Christie's Amsterdam, 2022. **Aankoop:** Christie's Amsterdam, online veiling 'Made in Holland', 5 oktober 2022, nr. 78, met afb. in kleur (als T.P.C. Haag), door bemiddeling van Hoogsteder & Hoogsteder, Den Haag. Verworven met steun van het dr. H.O.C. Ruding Fonds en het dr. Tom Landheer Fonds. Inventarisnummer: RL42896.

Restauratietrajecten

Gedurende de Vernieuwing & Verbouwing werd de collectie administratief en fysiek op allerlei gebieden onder handen genomen. In 2022 ronden we diverse restauratie- en conserveringstrajecten af en zijn nieuwe interne en externe trajecten gestart. In situ vonden nog werkzaamheden plaats in een aantal historische interieurs. Hieronder volgt een overzicht van deze projecten.

In situ

Ter voorbereiding op heropening van het paleis werden verschillende historische wandbespanningen onder handen genomen. Diverse specialisten op het gebied van leren, papieren en textiele bespanningen werkten in de eigen ateliers en op locatie in het paleis intensief aan het op maat maken, conserveren, versterken en terugplaatsen van uiteenlopende soorten behangsels. VOF Papierrestauratie uit Haarlem behandelde de groengedecoreerde papieren wandbespanning in de **Speelkamer van prinses Wilhelmina** (ruimte 315). Voor deze werkzaamheden mochten wij rekenen op een financiële bijdrage van mevrouw C.M. de Baat uit Berkel en Rodenrijs.

Het keukenkeldertje van Mary II Stuart in het onderhuis van Paleis Het Loo is uniek in Nederland: het is een van de meest authentieke vertrekken in het paleis, waar je echt de sfeer van de zeventiende eeuw kan ervaren. Er is geen ander keldertje uit de 17de of 18de eeuw bewaard gebleven dat van boven tot onder betegeld is met tegels beschilderd met bloemenvazen, landschappen en geometrische patronen. Na jarenlang gesloten te zijn geweest voor een intensief restauratietraject, is het keukenkeldertje sinds medio 2022 weer opengesteld voor publiek. De tegels werden behandeld en teruggeplaatst door Restauratieatelier Overhoff uit Amsterdam, de vloer werd behandeld door Nicolas Verhulst.

Op externe atelier-locaties

Schermer Restauratie Atelier, Utrecht.

Verlijmen van verschillende bodemvondsten voor opname in de archeologische presentatie in het onderhuis van het paleis (ruimte 104).

Inventarisnummers: RI1946- a t/m -c, RL30222-1 t/m -4, RL28815 en RL28843.

Conserverende behandeling van een drietal handenarbeid-objecten, vervaardigd door de prinsessen Beatrix, Irene en Margriet, voor opname in de Ontvangkamer van prins Bernhard (ruimte 218):

Sculptuur, **Statuette van grijsbakkend aardewerk in de vorm van een paard**, door prinses Beatrix, 1950-1974;

Sculptuur, **Statuette van aardewerk in de vorm van een vis**, door prinses Margriet, 1954;

Sculptuur, **Statuette van aardewerk in de vorm van een boerin met schaap**, door prinses Irene, ca. 1950.

Inventarisnummers: L3680-a t/m -c

Schilderijenrestauratie Den Brok, Den Bosch

Schilderij, **Orang-oetan uit de dierentuin van stadhouder Willem V, een appel plukkend**; **schilder**: Tethart Philipp Christian Haag (1737-1812), 1777. Bijbehorende schilderijlijst behandeld in eigen atelier Paleis Het Loo. **Inventarisnummers**: B2383/813. Dit schilderij is opgenomen in de nieuwe museale presentatie De Oranjes in de ondergrondse uitbreiding van Paleis Het Loo. Restauratie gerealiseerd met financiële bijdragen van onder meer mevrouw C.M. de Baat, de heer S. Meijer, de heer M. Sandmann, Stichting De Apenheul, en een anonieme donateur.

Restauratie Atelier Rotterdam

Schilderij, **Portret van Willem I, prins van Oranje (1533-1854), genaamd Willem de Zwijger**; **schilder**: Michiel Jansz. Van Mierevelt (1567-1641), ca. 1632. **Inventarisnummers**: X19970007/SK-A-253. Dit schilderij is opgenomen in de nieuwe museale presentatie De Oranjes in de ondergrondse uitbreiding van Paleis Het Loo. Restauratie gerealiseerd met financiële steun van de Stichting Bredius en Ars Donandi + Sophie Booy barones van Randwijck fonds.

Atelier Van Lookeren Campagne, Zutphen | Schermer Restauratie Atelier, Utrecht | Langeveld MetaalRestauratie, Weesp

Gezamenlijke opdracht voor de restauratie van een bijzondere porseleinen kroonluchter en twee bijbehorende vazen. Dit ensemble is opgenomen in de nieuwe museale presentatie **De Oranjes** in de ondergrondse uitbreiding van Paleis Het Loo.

Verlichting, **Kroonluchter van porselein, 21-lichts, met bloemdecoraties**; **fabrikant**: Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin, ca. 1786. **Inventarisnummer**: KP2507.

Vaas, **Set van twee porseleinen vazen met porseleinen kunstbloemen en putti**; **fabrikant**: Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin, 1767-1770. **Inventarisnummers**: KP833-1 en -2.

Restauratie gerealiseerd met financiële steun van onder meer Ars Donandi + Sophie Booy barones van Randwijck fonds, Koninklijk Apeldoorn, mevrouw C.M. de Baat, de heer J.J. Jansen en Familie T.J.P. Folmer / Keijser en een anonieme donateur.

Geretourneerde bruiklenen

Schilderijen

In 2011 ontvingen wij een schilderij in langdurig bruikleen dat in 2012 een plek zou krijgen in onze tentoonstelling *Penseelprinsessen I. Kunstenaressen rond het Hof in de 19de eeuw* (28 februari tot 27 mei 2012). Het werk is gebaseerd op het Portret van koningin Sophie door Franz Xaver Winterhalter (1805-1873) uit de collectie van de Koninklijke Verzamelingen (inv.nr. SC/0408), dat zich eveneens als langdurig bruikleen in onze collectie bevindt. Na de tentoonstelling in 2012 verbleef het voornamelijk in ons depot en ook in onze nieuwe museale presentatie is er geen permanente plek voor gevonden. In 2022 vroeg de bruikleengever het werk tijdelijk retour voor een eigen tentoonstelling over het leven en werk van Kate Bisschop-Swift. Dit was de aanleiding om het langdurig bruikleen te beëindigen en het schilderij definitief te retourneren.

Circa 1902

Schilderij, **Portret van Prinses Sophia van Württemberg**, Kate Bisschop-Swift (1834-1928).
Olieverf op doek; dagmaat: 115 x 89,8 cm; lijst: 153,5 x 127,9 x 6,5 cm.

Herkomst: Fries Museum, Leeuwarden, tot 2011; Paleis Het Loo, 2011-2022. **Retour bruikleengever:** Fries Museum, Leeuwarden. **Inventarisnummers:** X20110019/S06450.

Tentoonstellingsverkeer

Inkomende bruiklenen

Sinds Paleis Het Loo in januari 2018 zijn deuren sloot, het startsein voor de collectieverhuizing en aansluitend de Vernieuwing & Verbouwing, kwam er tijdelijk een einde aan eigen tentoonstellingen met bruiklenen van andere museale instellingen. In aanloop naar de Grand Opening in het voorjaar van 2023 werd er in het najaar van 2022, als onderdeel van een groter evenement (Heerlijke herfst, 1 t/m 30 oktober 2022), een bescheiden presentatie gerealiseerd waarbij in totaal 10 objecten in tijdelijk bruikleen werden ontvangen:

Uitgaande bruiklenen

Per 2022 kwam een einde aan de bruikleenstop die Paleis Het Loo in 2016 instelde vanwege de Vernieuwing & Verbouwing en de deelname aan het CollectieCentrum Nederland (CC NL), waardoor verschillende nieuwe bruikleenaanvragen in behandeling genomen konden worden. Aan acht externe tentoonstellingsprojecten leenden we in totaal 97 (sets) objecten uit.

In 2022 werd ter beschikking gesteld:

Het Huis Oranje-Nassau in Brielle en op Voorne Putten (11 juni t/m 28 augustus 2022), Historisch Museum Den Briel, Brielle. In bruikleen afgestaan: **Portret van Wilhelmina, (1880-1962) koningin der Nederlanden**, schilder: David Joseph Bles (1821-1899), 1897.
Inventarisnummer: SC/0431.

Design & Dynastie (18 juni t/m 25 augustus 2022), Magistrat der Stadt Fulda, Fulda (DE). In bruikleen afgestaan (in samenwerking met de Koninklijke Verzamelingen, Den Haag): **Zwarte Straeter Lite-On Handtas, gebruikt door Juliana, (1909-2004), koningin der Nederlanden**, *ontwerper:* Straeter, 1953. *Inventarisnummer:* MU/9934.

Pracht & Praal (30 juni 2022 t/m 30 juni 2023), Museum Het Pakhuis, Ermelo. In bruikleen afgestaan: Bestek, **Één couvert bestaande uit mes, lepel en vork, onderdeel van de 36-delige zilveren bestekset van prins Frederik (1797-1881)**, *zilversmid:* Albert Daniel Pijzel, 1823-1845; *servies:* Bord van servies Het Loo, *fabrikant:* Plateelbakkerij Zuid-Holland N.V., ca. 1902; *glasservies:* Champagne-fluit, wijn- en waterglazen van glasservies Het Loo, *ontwerper:* Andreas Dirk Copier (1901/1991)/Vereenigde Glasfabrieken Schiedam (werkzaam 1899-1955), 1948-1955; *interieurtextiel:* **Servet van damast, dessin van zonnebloem met ster**, vervaardiger onbekend, 1930. *Inventarisnummers:* A8129-10, A8129-24, A8129-36, L5131, RL41008-e12, RL41008-f8, RL41008-g4, RL41008-j2, T2016.09-1.

Levend Landschap (9 juli t/m 6 november 2022), Stedelijk Museum Schiedam, Schiedam. In bruikleen afgestaan: Schilderij: **Landschap met vee en een gezicht op het Huis Hondelaarsdijk (ca. 1780)**, *schilder:* Gerard van Nijmegen (1735-1808), ca. 1780.
Inventarisnummer: RL8763.

Een dunne lijn (14 september 2022 t/m 2 februari 2023), Provincie Gelderland | Huis der Provincie, Arnhem. In bruikleen afgestaan: Sculptuur, **Juliana, koningin der Nederlanden (1909-2004)**, *beeldhouwer:* Charlotte van Pallandt (1898-1997), 1953.
Inventarisnummer: X20070007-1.

Amalia. Ambitie met Allure (16 september 2022 t/m 8 januari 2023), Stedelijk Museum Het Prinsenhof, Delft. In bruikleen afgestaan: Sculptuur, **Portret van Frederik Hendrik (1584-1647), prins van Oranje**, portrettist: naar Willem Outgertsz. Akersloot (ca. 1600-na 1651) / naar Adriaen van de Venne (werkzaam 1614-1662), 1628; maquette: **Interieur van de bedkamer van Amalia van Solms in het Huis ten Bosch**, vervaardiger: Marten Loonstra (1945-2019) e.a., 1985; schilderij, **Frederik Hendrik (1584-1647) te paard**, schilder: Jacob van der Merck (ca. 1610-1664). Inventarisnummers: RL14, RL2277-1 t/m -28 en SC/0435.

De Eeuw van Juliana (15 oktober 2022 t/m 10 april 2023), De Nieuwe Kerk Amsterdam, Amsterdam. In bruikleen afgestaan (in samenwerking met de Koninklijke Verzamelingen, Den Haag): Schilderij, **Huwelijksinzegening van Prinses Juliana en Prins Bernhard**, Piet van der Hem (1885-1961), 1937; speelgoed, **Speelgoedzwaan**, onbekende vervaardiger, 1900-1911; speelgoed: **Traprijtuig van rood ijzer met paard**, onbekende vervaardiger, 1875-1899; kleding, **Trouwjapon van koningin Juliana**, kleermaker: Maggy Rouff, 1936; kinderwagen, **Antigas-kinderwagen**, gebruikt voor prinses Irene, fabrikant: Kiekens Holding BV; kleding, **Witte mouwloze jurk of overgooier van genopte batist**, onbekende vervaardiger, 1914-1915; kleding, **Witte jurk met rozen**, onbekende vervaardiger, ca. 1914; kleding, **Lichtblauwe trois-pièces**, bestaande uit jas, rok en blouse, couturier: Rio, 1998; kleding, **Beige vilten hoed**, onbekende vervaardiger, 1964; kleding, **Paarse hoed met hoedenspelden**, couturier: Maison Linette, ca. 1968; kleding, **Groene hoed met veertjes en tule**, couturier: Maison Linette, 1969; kleding, **Tulbandvormige hoed in groen en zwart**, onbekende vervaardiger, ca. 1968; kleding, **Blauwe ronde baretvormige hoed**, couturier: Maison Linette, 1972-1976; kleding, **Ensemble van blauwe jurk met draperie, enveloptas en gedrapeerde hoed**, kleermaker: Joke Ransdorp (jurk en enveloptas / Ernst-Jan Beeuwkes (hoed), 1980; kleding, **Avondjurk met sleep, in crèmekleurige zijde geborduurd, met turquoise kraaltjes en pailletten**, couturier: Maison Linette, ca. 1966; kleding, **Crèmekleurige verkleedjurk in 17de-eeuwse stijl, bestaande uit lijfje en rok**, couturier: Schuler & Cie, 1915; kleding: **Kinderjurk met gerimpelde zijden tailleband en rozet**, onbekende vervaardiger, ca. 1913; kleding, **Kinderjurk met een taille van verticale tussenzetsels**, onbekende vervaardiger, 1911-1913; kleding, **Witte linnen jurk**, onbekende vervaardiger, ca. 1913; kleding, **Jasje van fijne rib met lers kant in halvemaanmotief**, onbekende vervaardiger, ca. 1915; kleding, **Korte avondjapon van crèmekleurige zijde en tule met geborduurde bloemen en belijning met goudkralen**, couturier: Premet, 1928; kleding, **Jurk met blauwe bloemen en paarse hortensia's**, onbekende vervaardiger, 1986; kleding, **Jurk met groene bloemen, deel van deux-pièces**, onbekende vervaardiger, 1980; kleding, **Groene zijden avondmantel met gouden vlinders**, onbekende vervaardiger, 1970; kleding, **Lange blauwe jurk, gedragen door koningin Juliana tijdens het huwelijk van prinses Beatrix en prins Claus**, onbekende vervaardiger, 1966; kleding, **Avondjurk van turquoise zijdefluweel, met randen geborduurde pailletten en parels**, couturier: Maison Linette, 1968; kleding: **Bontjas**, bontatelier: J.R. van der Ley & Zn., 1959; kleding, **Witte lange cape van struisveren**, onbekende vervaardiger, ca. 1950; kleding, **Crèmekleurig jasje en jurk met bontrand**, onbekende vervaardiger, ca. 1975; kleding, **Avondjapon van lichtblauwe zijde met zilvertule**, couturier: Premet, 1929; kleding, **Platte strooien hoed met lichtblauwe linten**, hoedenmaker: A. Jacot, 1914-1916; kleding, **Paar rode babyschoentjes**, onbekende vervaardiger, 1909; kleding, **Grote zomerhoed**, onbekende vervaardiger, ca. 1913; kleding, **Strogele hoed van gekrulde stof**, onbekende vervaardiger, 1990-2004; kleding, **Zwarte gazen hoed met geborduurde zwarte margrieten**, couturier: Maison Linette, 1960-1973; kleding, **Grote zwarte hoed met witte rand**, hoedenmaker: Arnould G. Diepenveen Mode, 1970-1980; kleding, **Donkerblauwe hoed met donkerblauwe tule draperie**, hoedenmaker: Ernst-Jan Beeuwkes, ca. 1980; kleding, **Hoed met margrieten**, hoedenmaker: Melle Modiste, 1943; kleding, **Zwarte handtas**, ontwerper: Straeter, 1953; kinderwagen, **Kinderwagen in crèmekleurig leer en ivoor**, fabrikant:

Kinderwagenfabriek L.W. van Delft, 1909; rijtuig, **Bokkenwagen (pisoengsoeng) naar Indisch ontwerp, gesneden in de vorm van een pauw "Garoeda"**, onbekende vervaardiger, 1911; kleding, **Avondjapon**, **couturier**: Erwin Roger Dolder, ca. 1948; tentoonstellingsmateriaal, **Boeket van kunstbloemen, replica van het bruidsboeket van prinses Juliana**, onbekende vervaardiger; meubilair, **Tijdschriftenrek van wit metaal met los geel dienblad**, **fabrikant**: Tomado, ca. 1948; verzameling van 31 souvenirborden met betrekking tot het leven van koningin Juliana; gedetailleerde objectenlijst beschikbaar op aanvraag. **Inventarisnummers**: K106, L1300, L2515, MU/8163-1, MU/8165, MU/8540-a, MU/8554-a, MU/8736-a t/m -c, MU/8742, MU/8743, MU/8744, MU/8745, MU/8746, MU/8748-a t/m -c, MU/8780-a, MU/8781-a en -b, MU/8887, MU/8910, MU/8934, MU/8937, MU/8955, MU/8963, MU/8964-a, MU/8965, MU/8967-a, MU/8968, MU/8972, MU/8975, MU/8976-a en -b, MU/9072-a, MU/9190, MU/9192-a en -b, MU/9318, MU/9502, MU/9504, MU/9506, MU/9512, MU/9516, MU/9934-a, MU/14900, PL2497, RL40782, TEN0027, X20090020-1 en -2.

Herkomstonderzoek klewang prins Dipo Negoro (12 december 2022 t/m 26 februari 2023), Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek, Arnhem. In bruikleen afgestaan: Schilderij, **Pieter Frederik Waldeck ontzet een groep Europeanen op het eiland Java op 12 juli 1827**, **schilder**: Jacob Dirk van Herwerden (1806-1879), 1863; schilderij, **Portret van Hendrik Merkus baron de Kock (1779-1845), ridder grootkruis der Militaire Willems-Orde**, **schilder**: Johannes Hari (I) (1772-1849), 1834; versiersel, **Medaille voor de Oorlog op Java, Nederland**, versiersel, **stempelsnijder**: David van der Kellen II (1804-1879), 1831; sabel, **Eresabel met schede en hoes behorend bij een luitenant-generaal der Koninklijke Marine, verleend aan Hendrik Merkus baron de Kock (1779-1845)**, onbekende vervaardiger, ca. 1830; versiersel, **Militaire Willems-Orde, Nederland (Koninkrijk), ridder 1ste klasse, borstster en etui**, verleend aan Hendrik Merkus baron de Kock (1779-1845), onbekende vervaardiger, voor 1845. **Inventarisnummers**: E266, RL8918, RL16138-1 t/m -3, X19470117-1 en -2.

Beëindiging meerjarig uitgaande bruiklenen

Meerjarig bruikleen aan de Kanselarij der Nederlandse Orden, ter inrichting van hun kantoorpand, Den Haag. Retour ontvangen: Schilderij: **Portret van Juliana, koningin der Nederlanden (1909-2004)**, **schilder**: Jan Altink (1885-1971), 1950; schilderij, **Portret van Willem I, koning der Nederlanden (1772-1843)**, **schilder**: mogelijk Jacob Maris (1837-1899), ca. 1840. **Inventarisnummers**: RL9529, RL15263. Uitgeleend sinds 2011.

Meerjarig bruikleen aan Stedelijk Museum Het Prinsenhof, ter inrichting van vaste presentatie **Willem van Oranje is hier!** Retour ontvangen: Schilderij: **Portret van Louise de Coligny, prinses van Oranje (1555-1620)**, **schilder**: Atelier Michiel van Mierevelt, (1567-1641), ca. 1600. **Inventarisnummers**: A3704. Uitgeleend sinds april 2022, retour ontvangen nadat de bruikleennemer zelf een passend portret van Louise de Coligny kon verwerven voor opname in de eigen vaste presentatie.